

Вих. № П 01-15/28

від 29.01.2021

Голові Верховної Ради
України

Дмитру РАЗУМКОВУ

Вельмишановний пане Голово,

Українська асоціація районних та обласних рад глибоко стурбована ситуацією, що склалася у роботі районних рад областей України щодо формування та виконання районних бюджетів укрупнених районів, а відтак і виконання визначених повноважень.

Так, прийнятими Верховною Радою України змінами до Бюджетного кодексу України (від 17.09.2020 р. № 907-IX), значно обмежені джерела наповнення районних бюджетів, а також виключено районні ради з фінансової мережі на отримання коштів із Державного бюджету України.

Як наслідок, такі зміни унеможливили виконання райрадами з 1 січня 2022 року не тільки повноважень, визначених профільним Законом України «Про місцеве самоврядування в Україні», але й повноважень, визначених статтею 143 Конституції України щодо:

- формування, затвердження програм соціально-економічного і культурного розвитку району, контролю за їх виконанням;

- формування та затвердження районних бюджетів, в тому числі з коштів державного бюджету для їх відповідного розподілу між територіальними громадами;

- виконання спільних проектів за рахунок коштів районного бюджету;

- виконання спільних проектів за рахунок коштів, залучених на договірних засадах з місцевих бюджетів для реалізації спільних соціально-економічних і культурних програм, а також забезпечення контролю їх виконання та інших повноважень.

Норми Бюджетного кодексу України не можуть протирічити Конституції України та обмежувати визначений Основним законом обсяг повноважень районних рад.

Як свідчать показники затверджених районних бюджетів на 2021 рік, їх власні доходи у Харківській області складають: по Лозівському - 40 тис. грн., Куп'янському - 200 тис. грн., Харківському - 227 тис. грн., Богодухівському - 605 тис. грн., Ізюмському - 635 тис. грн., Красноградському - 767 тис. грн., Чугуївському - 1270 тис. грн.

При цьому, навіть мінімальні видатки на утримання районних рад в розрахунку на рік складають 2,5 млн. грн. без урахування виплат вивільненим працівникам ліквідованих районних рад.

Відсутність коштів у районних бюджетах унеможливорює не тільки виконання районними радами власних повноважень, але й повноважень, делегованих районним державним адміністраціям та взагалі ставить під сумнів доцільність їх існування у якості квазі-виконавчих органів районних рад.

З урахуванням нагальності вирішення вищезазначених проблем, просимо Вас, вельмишановний Дмитре Олександровичу, невідкладно ініціювати до Бюджетного кодексу України викладених нижче змін.

1. Доповнити склад доходів загального фонду районних бюджетів стабільними доходами, з цією метою частину першу статті 64-1 «Склад доходів загального фонду районних бюджетів», доповнити новими пунктами 17-20 такого змісту:

«17) 3 відсотки податку на доходи фізичних осіб, що сплачується на відповідній території;

18) 1 відсоток рентної плати за користування надрами для видобування нафти, природного газу та газового конденсату (крім рентної плати за користування надрами в межах континентального шельфу), що зараховується за місцезнаходженням (місцем видобутку відповідних природних ресурсів);

19) 3 відсотки плати за землю, що сплачується на відповідній території;

20) 3 відсотки єдиного податку, що сплачується на відповідній території.»

2. Внести зміни:

2.1.) до статті 29 «Склад доходів Державного бюджету України», виклавши пункт 1 частини другої зазначеної статті у такій редакції:

«1) податок на доходи фізичних осіб (крім податку, визначеного пунктом 1^а цієї частини статті), що сплачується (перераховується) згідно з Податковим кодексом України у розмірі 22 відсотки на відповідній території України (крім території міст Києва та Севастополь) та у розмірі 60 відсотків - на території міста Києва».

2.2.) до статті 64 «Склад доходів загального фонду бюджетів територіальних громад»:

- виклавши пункт 4-2 частини першої зазначеної статті в такій редакції:

«4-2) 2 відсотки рентної плати за користування надрами для видобування нафти, природного газу та газового конденсату (крім рентної плати за користування надрами в межах континентального шельфу), що зараховується за місцезнаходженням (місцем видобутку відповідних природних ресурсів);»

- доповнивши частину першу зазначеної статті новими пунктами 19 та 20 у такій редакції:

«19) Податок на майно, що зараховується до бюджетів місцевого самоврядування, крім плати за землю, що зараховується в розмірі 97 відсотків;

«20) Єдиний податок, що зараховується до бюджетів місцевого самоврядування в розмірі 97 відсотків».

3. Оскільки видатки, що здійснюються з бюджетів територіальних громад конкретизовані у статті 89, то необхідно також конкретизувати і видатки з районних бюджетів, доповнивши Бюджетний кодекс України статтею 89-1 «Видатки, що здійснюються з районних бюджетів» та викласти її в такій редакції:

«1) Освіта:

а) утримання шкіл-інтернатів загального профілю, спеціалізованих шкіл, закладів позашкільної освіти.

2) Охорона здоров'я:

а) співфінансування оплати медичних послуг, що надаються в рамках програми державних гарантій медичного обслуговування населення, для покриття вартості комунальних послуг та енергоносіїв комунальних закладів охорони здоров'я, засновником яких є районна рада;

б) місцеві програми розвитку та підтримка комунальних закладів охорони здоров'я, засновником яких є районна рада і місцеві програми надання населенню медичних послуг понад обсяг, передбачений програмою державних гарантій медичного обслуговування населення.

3) Культура:

а) утримання об'єктів культури, зокрема шкіл мистецтв, районних будинків культури, музеїв тощо.

4) Фізкультура, туризм і спорт:

а) утримання спільних об'єктів фізкультури та спорту: стадіонів, басейнів та інших об'єктів спортивного призначення;

б) розвиток туризму і спорту.

5) Соціальний захист населення:

а) утримання закладів соціального захисту: будинків для людей похилого віку, дитячих будинків;

б) програми підтримки людей з обмеженими можливостями.

б) Архітектура та комунальне господарство:

а) утримання архітектурних пам'яток місцевого значення;

б) утримання спільного комунального майна та підприємств комунальної власності територіальних громад району;

в) утримання доріг та транспортної інфраструктури місцевого значення, будівництво місцевих доріг;

- г) захист навколишнього природного середовища, розвиток рекреаційного потенціалу території району; природоохоронні заходи з охорони навколишнього природного середовища;
- д) організації збору та утилізації твердих побутових відходів на території району;
- ж) програми надання послуг із водопостачання та водовідведення.
- 7) Програми з розвитку економічного потенціалу районів з метою залучення інвестицій.
- 8) Утримання трудових архівів району.
- 9) Інші місцеві програми.»

Вищезазначені зміни та доповнення до Бюджетного кодексу України, на наш погляд, дозволять забезпечити ефективне функціонування районних рад у перехідний період, тобто до внесення змін до Конституції України щодо подальшого функціонування районних рад, про що необхідно зазначити у Прикінцевих положеннях законопроекту.

Крім того, на наш погляд, також необхідно ініціювати внесення змін до Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» в частині управління комунальними об'єктами спільної власності територіальних громад. Норми чинного Закону (пункт 10 розділу V «Прикінцеві та перехідні положення»), зобов'язують районні ради передавати такі об'єкти територіальним громадам, але не зобов'язують їх приймати.

Крім того, вищезазначена імперативна норма про зобов'язання районних рад передати об'єкти спільної власності територіальних громад без попереднього звернення місцевих рад, не узгоджується також із положеннями Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», Закону України «Про передачу об'єктів державної та комунальної власності» та Постанови КМУ «Про передачу об'єктів державної та комунальної власності» від 21.09.1998 р.

У результаті значна кількість об'єктів може бути ліквідована. Недосконалість норм призводить до різної практики їх застосування, порушення принципу субсидіарності та погіршення якості та зменшенню переліку послуг населенню.

Враховуючи вищевикладене, просимо Вас, Вельмишановний Дмитре Олександровичу, невідкладно ініціювати внесення змін до Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» та викласти пункт 10 розділу V «Прикінцеві та перехідні положення» у такій редакції:

«Правонаступник районної ради району, ліквідованою Верховною Радою України, після припинення відповідних районних рад як юридичних осіб, зобов'язаний передати (у термін до 2 місяців з дня відповідного звернення сільської, селищної, міської ради до районної ради) у комунальну власність територіальних громад усі об'єкти спільної власності територіальних громад району, які знаходяться на території цих територіальних громад, відповідно до розмежування видатків між ... Бюджетним кодексом України».

Запровадження вищезазначених змін до Бюджетного кодексу України та до Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», на наш погляд, дозволять зберегти комунальні об'єкти та забезпечити надання необхідних послуг населенню на субрегіональному рівні на час стабілізації роботи новоутворених територіальних громад.

З глибокою повагою

Президент Асоціації

Сергій ЧЕРНОВ